

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Fremtidens mineralstatistikk
Beslutningsrapport

Innhold

1. Bakgrunn	3
2. Mål for prosjektet	3
3. Nye statistikker og analyser	3
3.1 Fremtidens mineralstatistikk	3
3.2 Driftsstatistikken	4
3.2.1 Ikke-konsesjonspliktige masser	4
3.3 Verdiskapingsanalyse	5
3.4 Leverandøranalyse	5
3.5 Miljø- og bærekraftsanalyse	5
3.6 Ressurser og reserver	5
4. Overordnede prinsipper	5

1. Bakgrunn

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) skal arbeide for at Norges mineralressurser forvaltes og utnyttes til beste for samfunnet. En viktig oppgave i den sammenheng er å synliggjøre verdiskapingen som mineralnæringen representerer.

DMF har derfor tatt initiativ til å utarbeide en ny statistikk over mineralressursene og mineralbransjen i Norge gjennom prosjektet Framtidens Mineralstatistikk.

Prosjektet har vært gjennomført med en arbeidsgruppe bestående av:

Kari A. Aasly, NGU
Gunn Kari Hygen, GKHygen Energi
Ine Cecilie Mork Olsen, DMF

Styringsgruppe bestående av:

Ragna Brenne Bjerkeset, Møre og Romsdal Fylkeskommune
Alf Broeng, Franzefoss AS
Elisabeth Gammelsæter, Norsk Bergindustri
Randi Skirstad Grini, DMF
Tom Helda, NGU
Gunn Kari Hygen, GKHygen Energi
Trond Johannesen, Maskinentreprenørenes forening (MEF)
Øystein Kvistad, Verdal kommune
Rolf Nilsen, Lundhs AS
Susanne Næverdahl-Sand, Mineralklynge Norge
Camilla Stenstad, Melhus kommune

2. Mål for prosjektet

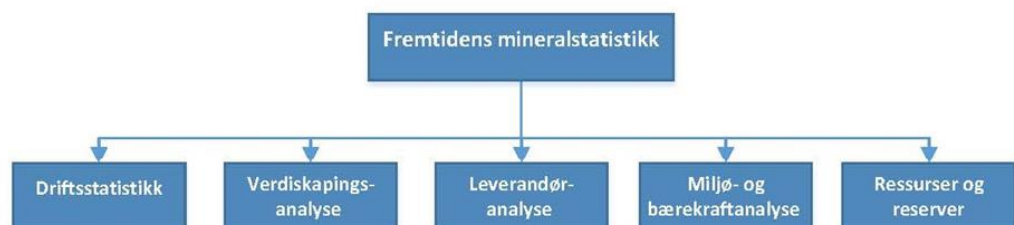
Målsettingen for prosjektet har vært todelt:

- å synliggjøre den reelle verdiskapingen i mineralnæringen i dag
- å synliggjøre verdiskapingspotensialet i de utnyttede mineralressursene vi kjenner

3. Nye statistikker og analyser

3.1 Framtidens mineralstatistikk

«Framtidens mineralstatistikk» vil bestå av flere statistikker og analyser, som vist i figur 1.

Ansvar for utarbeidelse av de ulike elementene i «Framtidens mineralstatistikk» er:

- Driftsstatistikken, DMF
- Verdiskapingsanalyse, Mineralklynge Norge

- Leverandøranalyse, MEF / Norsk Bergindustri
- Miljø- og bærekraftanalyse, Mineralklynge Norge / DMF
- Ressurser og reserver, NGU

Grensesnittet mellom de ulike analysene må være logisk og konsekvent, og ta hensyn til hvordan datainnhenting foregår.

Driftsstatistikken skal gjennomføres årlig. De øvrige analysene vil bli utarbeidet med ulik frekvens. En nærmere beskrivelse av de ulike analysene er gitt i kapittel 3.2-3.6.

3.2 Driftsstatistikken

Driftsstatistikken bygger på den årlige driftsrapporteringen til Direktoratet for Mineralforvaltning (DMF). Driftsstatistikken vil omfatte statistikk og analyser fra letefasen til avslutning av drift, inkludert sikring og opprydding.

Selve kjernen i driftsstatistikken er i stor grad uforandret fra dagens mineralstatistikk. Tidsserier fra tidligere års rapportering vil bli ivarettatt, men det vil bli et brudd i enkelte av tidsseriene som følge av omlegging av rapporteringsrutiner og mer presis spørsmålstilling fra 2016. Driftsstatistikken vil også kunne inneholde enkelte analyser basert på andre datakilder.

Nye rapporteringspunkter som er vedtatt inkludert i driftsstatistikken fra 2016:

- Leting og undersøkelse. Letekostnader, antall meter borkjerner, areal og type mineraler for bergrettigheter
- Investeringskostnader til drift
- Sikring og opprydding (økonomisk sikkerhetsstillelse)
- Oversikt over ikke-konsesjonspliktige masser (volum)

Vedtatte endringer i driftsstatistikken fra 2016:

- Grunneieravgift. Rapporteres som totalkostnad og hentes direkte ut fra regnskapet. Deles ikke lenger på variabel og fast avgift
- Utnyttelsesgrad av uttatt masse (andel skrotstein/gråberg)
- Eksport og import. Eksportandelen (tonn og verdi) opprettholdes som før. Importerte mineraler for foredling tas ut av driftsstatistikken og inkluderes i verdiskapingsanalysen

3.2.1 Ikke-konsesjonspliktige masser

Masser som tas ut for annen primær utnyttelse av grunnen er ikke konsesjonspliktige. Det er viktig at ressursene utnyttes og ikke deponeres. Samtidig er det viktig med likebehandling innenfor mineralnæringen. Informasjon om masser som inngår i store offentlige utbyggingsprosjekter må per i dag innhentes ved direkte kontakt med de store offentlige byggherrene (Statens vegvesen, Jernbaneverket, Kystverket, NVE m.fl.).

DMF vil gjennomføre et pilotprosjekt sammen med Statens vegvesen, region Midt for innhenting av slike data høsten 2016 og inkludere dem i driftsstatistikken.

3.3 Verdiskapingsanalyse

Verdiskapingsanalysen skal dokumentere verdiskapingen fra mineralnæringen som skjer fra primærproduksjon til videreforedling. Verdiskapingen i foredlingsleddet er forventet å være betydelig. Dette fremkommer ikke i dagens mineralstatistikk.

Verdiskapingsanalysen skal dokumentere verdiskapingen fra mineralnæringen som skjer etter primærproduksjon gjennom videreforedling.

Verdiskapingsanalysen utarbeides tilsvarende den engelske Peacock-analysen, hvor verdiskaping fra bearbeiding og første gangs bruk tallfestes. Verdiskapingen fra primærproduksjon og langs hele foredlingslinjen må defineres for de enkelte mineralproduktene basert på data fra mineralstatistikken og Statistisk sentralbyrå.

3.4 Leverandøranalyse

Leverandøranalyse skal dokumentere mineralnæringens bidrag til sysselsetting og verdiskaping i Norge. Per i dag er kun leverandører som driver uttak inkludert i mineralstatistikken. Leverandørtjenestene er meget varierte med tanke på tjenestetype og omfang. Leverandørene er fordelt over hele landet og leverandørstatistikken skal vise regional fordeling.

Leverandøranalysen vil bli utarbeidet på bakgrunn av informasjon fra MEF og Norsk Bergindustri sitt medlemsregister og spørreundersøkelser.

3.5 Miljø- og bærekraftsanalyse

Det er en målsetting at det på sikt utvikles en egen analyse basert på konkrete miljø- og bærekraftsindikatorer som følge av innføring av TSM (Towards Sustainable Mining). TSM er utviklet av Mining Association of Canada, og er under implementering i flere land, blant annet i Finland. Mineralklynge Norge vil arbeide for å innføre TSM i Norge.

I første omgang vil måling av innsats innen miljø- og bærekraft utarbeides på bakgrunn av data fra Statistisk sentralbyrå og fra DMF som en del av Driftsstatistikken.

3.6 Ressurser og reserver

NGUs arbeid med å definere kjente geologiske ressurser og reserver og fremstille disse på kart danner grunnlag for å vurdere verdiskapingspotensialet i de utnyttede mineralressursene vi kjenner. Arbeidet pågår allerede. NGUs forekomstkart gir et godt svar på potensial for ny produksjon i fylker og kommuner, og bør utgis så raskt som mulig for prioriterte kommuner og fylker.

4. Overordnede prinsipper

Følgende overordnede prinsipper skal ligge til grunn for utarbeidelse av «Fremtidens mineralstatistikk»:

- Dobbeltrapportering skal unngås. Data hentes inn fra Statistisk sentralbyrå, Brønnøysundregistrene eller andre offentlige registre hvis mulig
- Statistikk og analyser må være sammenlignbare med andre relevante nasjonale/internasjonale statistikker og analyser
- Statistikken skal bygge på robuste tidsserier. Eventuelle brudd i metodikk og innsamling skal markeres

- Driftsrapporteringen kan være dynamisk. Ikke alle elementer i driftsrapporten vil nødvendigvis inngå i driftsstatistikken

Driftsrapporteringen er regulert av mineralloven. Behandling av data vil følge bestemmelser gitt av offentlighetsloven, forvaltningsloven og statistikkloven. Datainnhenting og behandling vil følge etablert praksis ifølge SSB. Forretnings sensitiv informasjon skal behandles konfidensielt. Data fra enkeltbedrifter skal ikke framkomme i statistikken uten etter særskilt avtale med bedriften.

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 40 50

E-POST mail@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

